የክትባት መሠረታዊ ነጥቦች

BASICS OF VACCINATION

Tesfaye M. Faye, BSc, MPH
Program Associate,
Ethiopian Community in Seattle (ECS)

ክትባት ምንድን ነው?
WHAT IS A VACCINE?

ክትባት ማለት በሰውነታችን ውስጥ በሽታ የመከላከል አቅምን በሚገነቡ መድኃኒቶች አማካኝነት ሰዎችን ከተላላፊ በሽታዎች የምንከላከልበት ሂደት ነዉ።

A vaccine is a biological preparation that helps the body recognize and fight germs such as viruses or bacteria before a person becomes seriously ill.

ክትባት እንዴት ይሠራል?
HOW IMMUNIZATION WORKS

ክክትባት በሚሰጥበት ጊዜ፡-

1. ክትባቱ የጀርሙን የደከመ ወይም የሞተ ዓይነት (ወይም የጀርሙን ከፊል አካል) ወደ ሰውነት ያስገባል።
2. የሰውነት በሽታ መከላከል ሥርዓት አንቲቦዲ (Antibodies) የተባሉ የመከላከያ ንጥረ ነገሮችን በማምረት ምላሽ ይሰጣል።
3. ሰውነታችን ጀርሙን “ያስታውሰዋል”።
4. ቆይቶ በበሽታው የመያዝ ሁኔታ ቢፈጠር፣ ሰውነታችን በሽታውን በፍጥነት መዋጋት ይችላል።

How Immunization Works

When a vaccine is given:

1. **The vaccine introduces a weakened or inactive form of a germ (or part of it).**
2. **The immune system responds by producing protection called antibodies.**
3. **The body “remembers” the germ.**
4. **If exposed later, the body can fight the disease quickly.**

የክትባት ዓይነቶች
TYPES OF VACCINES

በበሽታው ባህሪ ላይ ተመስርተው የተሰሩ በርካታ የክትባት ዓይነቶች አሉ።
There are several types of vaccines, each developed based on the nature of the disease.

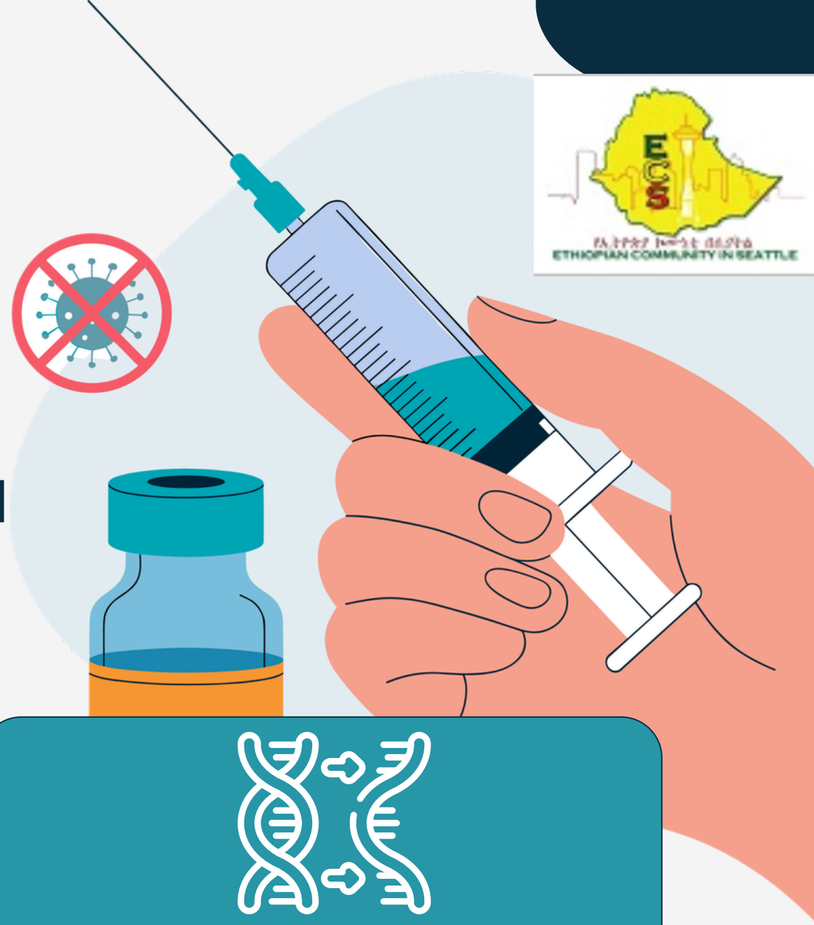

ኢናክቲቬትድ ክትባቶች (ህያው ያልሆኑ/የሞቱ ቫይረሶች ክትባት) Inactivated vaccines

Contain killed pathogens

ላይቭ አተኑኤትድ ክትባቶች (ህያው ሆነው የደከሙ ተዋሲያን ክትባት)Live attenuated vaccines

የደከመ በሽታ አምጪ ተዋሲያንን (ፓቶጅንን) ይጠቀማሉ

They use a weakened pathogen form

ኤምአርኤንኤ (mRNA) ክትባቶች mRNA

ህዋሳት (ሴሎች) አንቲጅን (የበሽታ መከላከያን የሚያነቃቁ ፕሮቲኖችን) እንዲያመርቱ መመሪያ ይሰጣሉInstruct cells to produce antigens

የክትባት ጥቅሞች
BENEFITS OF VACCINATION

ክትባቶች የበሽታ የመሰራጨት እድልን በመቀነስ ግለሰቦችንም ሆነ ማህበረሰብን ይጠብቃሉ። በተጨማሪም፣ ክትባት መውሰድ የማይችሉትን (እንደ ህጻናት ወይም የበሽታ መከላከል አቅማቸው በጣም የደከመ ሰዎችን) የሚጠብቀውን የማህበረሰብ አቀፍ የመከላከል አቅም (Herd immunity) ለመገንባት ይረዳሉ።

Vaccines protect individuals and communities by reducing the chance of disease spread. They help create herd immunity, which protects those who cannot be vaccinated, such as infants or immunocompromised people.

1. ክትባት ግለሰቦችን ይጠብቃል።
   Vaccination protects individuals.

2. የማህበረሰብ አቀፍ የመከላከል አቅምን (Herd immunity) ይደግፋል።
   It supports herd immunity.

3. የሕክምና እና የጤና አጠባበቅ ወጪዎችን ይቀንሳል።
   It lowers healthcare costs.

4. ተጋላጭ የሆኑ የማህበረሰብ ክፍሎችን ይጠብቃል።

   Shields vulnerable groups.

በክትባት መከላከል የሚቻል የተለመዱ በሽታዎች
COMMON VACCINE-PREVENTABLE DISEASES

ጥቂት ምሳሌዎች፡-

- ኩፍኝ (Measles)
- የፖሊዮ/ የልጅነት ልምሻ (Polio)
- መንጋጋ ቆልፍ (Tetanus)
- የጉበት በሽታ – ቢ (Hepatitis B)
- ኢንፍሉዌንዛ/ጉንፋን (Flu)
- ኮቪድ-19 (COVID-19)
- ትክትክ (Whooping

Examples include:

- Measles
- Polio
- Tetanus
- Hepatitis B
- Influenza (Flu)
- COVID-19
- Whooping cough (Pertussis)

የማኅበረሰብ ጥበቃ
(HERD IMMUNITY)

ብዙ ሰዎች ሲከተቡ
በሽታው በቀላሉ
የመዛመት ዕድል
አይኖረውም፤ ይህም
መላውን ማኅበረሰብ
ለመጠበቅ ይረዳል።

When many people
are vaccinated,
diseases spread less
easily, helping
protect the entire
community.

የክትባት ደህንነት እና ቁጥጥር (VACCINE SAFETY AND REGULATION)

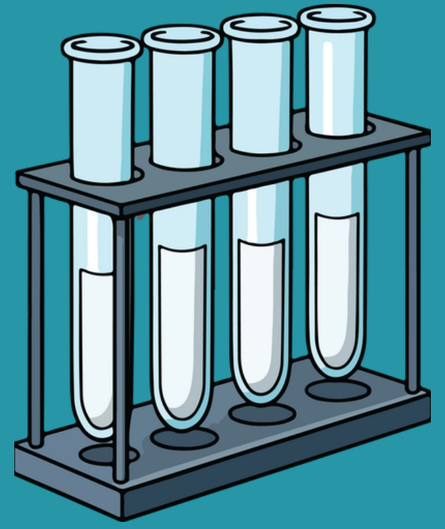

ክትባቶች ለህዝብ ጥቅም ከመሰራጨታቸው በፊት እና ከተሰራጩም በኋላ፣ ደህንነታቸው የተጠበቀ መሆኑን ለማረጋገጥ እጅግ ጥብቅ የሆኑ ሳይንሳዊ ደረጃዎችን እና የቁጥጥር ሂደቶችን ያልፋሉ።

Before and after vaccines are distributed for public use, they undergo rigorous scientific standards and regulatory processes to ensure their safety.

የተለመዱ የተሳሳቱ አመለካከቶች (COMMON MYTHS)

- ክትባቶች ለኦቲዝም (Autism) ያጋልጣሉ::
- ክትባቶች የሰውነት በሽታ የመከላከል አቅምን ያዳክማሉ::
- በበሽታው መያዝ (ተፈጥሯዊ የመከላከል አቅም) ከክትባት ይሻላል::

- Vaccines cause autism
- Vaccines weaken the immune system
- Natural infection is safer than vaccination

በማስረጃ ላይ የተመሠረቱ ምላሾች (COMMON MYTHS)

- ሰፊ ሳይንሳዊ ጥናቶች በክትባትና በኦቲዝም መካከል ምንም ዓይነት ግንኙነት እንደሌለ ያሳያሉ።
- ክትባቶች የሰውነትን የመከላከል አቅም በደህንነቱ በተጠበቀ ሁኔታ ያጠናክራሉ።
- በበሽታው በተፈጥሮ መያዝ

- Vaccines cause autism
- Vaccines weaken the immune system
- Natural infection is safer than vaccination

በማስረጃ ላይ የተመሠረቱ ምላሾች (COMMON MYTHS)

- ሰፊ ሳይንሳዊ ጥናቶች በክትባትና በኦቲዝም መካከል ምንም ዓይነት ግንኙነት እንደሌለ ያሳያሉ።
- ክትባቶች የሰውነትን የመከላከል አቅም በደህንነቱ በተጠበቀ ሁኔታ ያጠናክራሉ።
- በበሽታው በተፈጥሮ መያዝ

- Vaccines cause autism
- Vaccines weaken the immune system
- Natural infection is safer than vaccination

ተለመዱ መጠነኛ የጎንዮሽ ጉዳቶች
COMMON MILD SIDE EFFECTS

- መርፌው በተወጋበት ቦታ ላይ የሕመም ስሜት ወይም መቅላት
- መጠነኛ ትኩሳት
- የድካም ስሜት
- የጡንቻ ሕመም

አብዛኞቹ የጎንዮሽ ጉዳቶች ጊዜያዊና መጠነኛ ናቸው።

- Pain or redness at injection site
- Mild fever
- Tiredness
- Muscle aches

Most side effects are temporary

ቁልፍ የሕዝብ ጤና መልዕክት
KEY PUBLIC HEALTH MESSAGE

- ክትባት በሽታን ለመከላከልና በዓለም ዙሪያ ማኅበረሰቦችን ለመጠበቅ ከሚረዱ እጅግ በጣም አስተማማኝና ውጤታማ የሕዝብ ጤና አጠባበቅ አንዱ መንገድ ነው።

- የዓለም ጤና ድርጅት (**WHO**) እና የበሽታ መቆጣጠሪያና መከላከያ ማዕከል (**CDC**) ክትባትን ለዓለም አቀፍ የሕዝብ ጤና ጥበቃ እንደ አስፈላጊ መሣሪያ ይቆጥሩታል።

- **Immunization is one of the safest and most effective public health interventions for preventing disease and protecting communities worldwide.**

- **World Health Organization and Centers for Disease Control and Prevention(CDC) consider immunization essential for protecting global public health**

አመሰግናለሁ!

THANK YOU

ይከተቡ። ራስዎን እና ሌሎችን ይጠብቁ።
Get Vaccinated. Protect Yourself. Protect Others.

EMAIL ADDRESS
tesfayef@ecseattle.org

OUR WEBSITE
https://www.ecseattle.org

ስልክ ቁጥር PHONE NUMBER
+1206-535-3079